

Voka – Kamer van Koophandel Limburg vzw
'Huis van de Limburgse Ondernemer',
Gouverneur Roppesingel 51, 3500 Hasselt, BE
tel. +32 11 56 02 00, fax +32 11 56 02 09
info.kvkl limburg@voka.be, www.voka.be

**Kamer van
Koophandel
Limburg**

Persbericht

aan

Media

meer informatie bij

Johan Grauwels

datum

22 juni 2018

tel. direct

+32 11 56 02 60

+32 473 38 65 05

aantal pagina's

8

e-mailadres

johan.grauwels@voka.be

Afkoeling in zicht voor drie van de vijf sectoren

Limburgse economie kent terugval

Onze Limburgse economie koelt sneller af dan verwacht want, in tegenstelling tot vorige maand, blijkt de intensiteit van de neerwaartse conjuncturele beweging opnieuw toe te nemen. De terugval manifesteert zich vanaf maart 2018 en loopt systematisch door tot oktober 2018. Vanaf dat moment dient zich een zachte landing aan. Johann Leten, gedelegeerd bestuurder van Voka – KvK Limburg: "Het is tijd om met zijn allen alle zeilen bij te zetten. We zien hier een belangrijke rol weggelegd voor de lokale besturen. Vandaar dat we voor iedere gemeente een lokaal memorandum uitwerken en presenteren aan de lokale politiek. Hoe meer aanbevelingen we na oktober 2018 terugvinden in beleidsprogramma's, hoe beter voor onze Limburgse economie. Langs onze kant voeren we actief ons SALVO-actieplan uit."

De conjuncturele expansie die werd ingezet in augustus 2017 (met 102 indicatorpunten), bereikt in februari 2018 een lokaal maximum van 114,21 punten. Het onderliggend activiteitsniveau is equivalent aan dat van het laatste kwartaal van 2000. Met de huidige vooruitzichten noteren we tegen september van 2018 een indicatorniveau van 96,82 punten. Vorige maand was dat nog 104,38, twee maanden geleden 99,55.

Alle sectoren dragen bij, maar afkoeling is in zicht

Het is pas de eerste keer dit kalenderjaar dat de starters geen records breken ten opzichte van dezelfde maand in 2017. De export boost wel het regionale conjunctuurverloop, maar een tendens tot afkoeling tekent zich duidelijk af. De kracht van de bouw blijft behouden. En tegelijkertijd zien we ook hier de neiging van deze sector om af te koelen. De automobielsector genereert nog steeds een opwaartse conjunctuurprikkel die volledig te danken is aan de personenwagens.

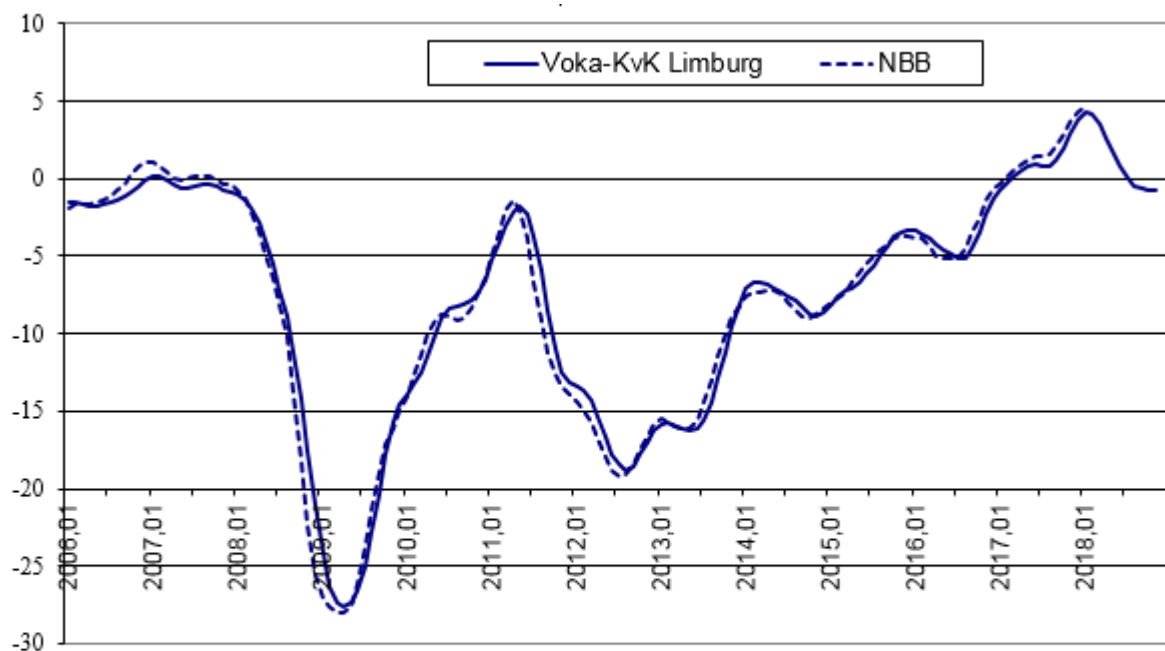
Hetzelfde verhaal voor de toeristische activiteit als voor de export en de bouw. Toerisme ondersteunt de regionale conjunctuurontwikkeling, maar op middellange termijn dient zich waarschijnlijk een periode van afkoeling aan. Deze evoluties zorgen er mee voor dat de totale werkloosheid per saldo -9,2% lager blijft dan twaalf maanden geleden.

"Niet vanzelfsprekend, politici!"

"Onze conjunctuurbarometer voorspelt voor september 2018 een zachte landing. Een maand later vinden de lokale en provinciale verkiezingen plaats. We hopen dat lokale politici het huidige hoge conjunctuurniveau niet als vanzelfsprekend gaan beschouwen. Onze ondernemers schreeuwen om arbeidskrachten, om ruimte om te ondernemen, om een transparanter fiscaal beleid én om een bereikbaar Limburg. Dat zijn dan ook de thema's die terug te vinden zijn in onze lokale memoranda."

Conjunctuurbarometer Voka – KvK Limburg en NBB
(juni 2018 – november 2018)

2/8

Bron: Voka -KvK Limburg

In samenwerking met Professor dr. Guido Van Rompuy, hoogleraar economie en econometrie, wordt elke maand een prognose gemaakt van de Limburgse conjunctuur op basis van effectieve economische realisaties betreffende de bouwvergunningen, inschrijvingen van nieuwe voertuigen, arbeidsmarkt, toerisme en internationale handel. Hiermee is de Voka -KvK Limburg-indicator een goede aanvulling op de conjunctuurbarometer van de Nationale Bank van België, welke peilt naar de verwachtingen van de bedrijfsleiders omtrent het conjunctuurverloop. Met andere woorden, de Voka -KvK Limburg-indicator voorspelt op basis van de economische activiteit de verwachtingen van de NBB tot zes maanden vooruit.

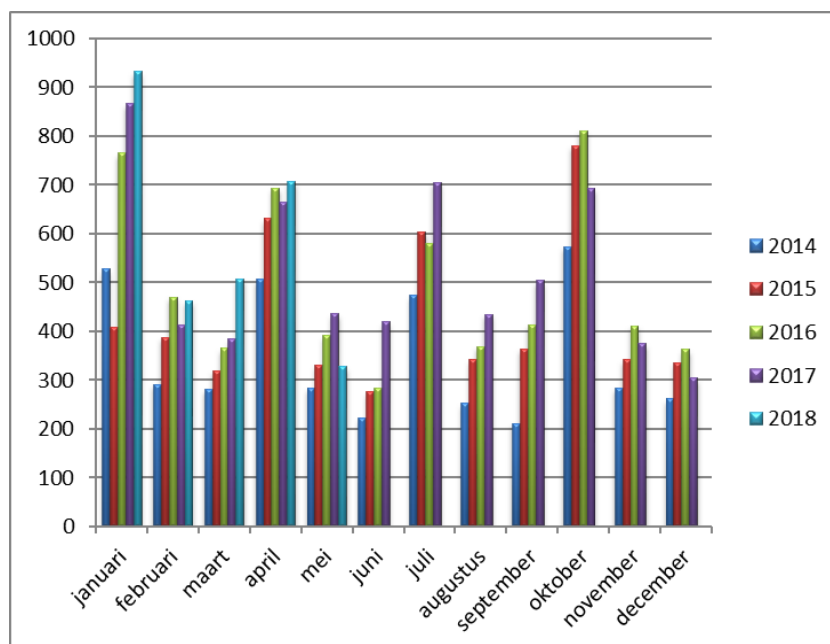
Stevige terugval voor starters

Traditioneel vallen de starterscijfers terug in mei, maar dit jaar is de duik wel zeer opvallend. Het is van 2014 geleden dat we een lager startersaantal noteerden voor deze maand.

Tabel: aantal starters in Limburg

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	YtY
januari	502	457	527	407	765	866	932	7,62%
februari	308	267	291	387	470	413	463	12,11%
maart	316	273	282	319	365	384	507	32,03%
april	453	461	506	631	694	664	706	6,33%
mei	279	323	284	331	391	436	328	-24,77%
juni	255	230	221	276	283	419		
juli	435	436	473	604	580	705		
augustus	235	200	252	341	369	434		
september	222	211	211	364	413	504		
oktober	501	506	573	781	811	693		
november	247	275	284	341	411	374		
december	257	231	261	336	363	304		
Tussentijds totaal (tem mei)	1858	1781	1890	2075	2685	2763	2936	6,26%
Jaartotaal	4010	3870	4165	5118	5915	6196		

3/8

Bron: Voka – KvK Limburg

Mogelijke afkoeling in zicht voor export

De licht positieve trend in het verloop van de exportwaarden blijft behouden, maar valt beduidend zwakker uit dan in de vergelijkbare periode van vorig jaar. De licht neerwaartse trend voor de exportcertificaten is niet significant, maar wijst wel eerder op een volledige stagnatie. In tegenstelling tot vorig jaar, toen deze trend nog licht opwaarts evolueerde.

De gevoelige krimp in de omvang van de year-to-year differential die we vorige maand reeds rapporteerden voor de exportwaarden, zet zich ongehinderd verder. We evolueren van 22,76% twee maanden geleden over 15,32% vorige maand tot 9,5% deze maand. De marge voor de attesten blijft met 12,93% eerder status quo (vorige maand 10,41% en twee maanden geleden 12,21%).

4/8

De exportmotor blijft het regionale conjunctuurverloop van een stevige boost voorzien. Desondanks tekent zich stilaan een tendens tot afkoeling af. We kunnen zeker nog niet spreken van een structurele terugval of recessiegevaar.

Bouw is drijvende kracht, weliswaar met tendens richting stagnatie

Vier van de vijf trends binnen de bouw blijven opwaarts gericht. Uitzondering is de trend voor het aantal vergunningen residentiële renovatiebouw. Enkel voor het aantal vergunningen residentiële nieuwbouw is de opwaartse trend significant.

Alle segmenten behouden een stevig positieve differential, maar de veralgemeende krimptendens die we reeds twee maanden geleden vaststelden, zet zich verder door. De marge voor het aantal vergunningen residentiële nieuwbouw zakt verder van 38,46% vorige maand tot 21,7% nu. Dat is een stevige daling ten opzichte van de 52,97% twee maanden geleden. Ook de marge van de te realiseren oppervlakte residentiële nieuwbouw zien we een daling: van 49,72% twee maanden geleden, over 37,48% vorige maand tot 29,93% nu. Voor de vergunningen residentiële renovatiebouw blijft de marge met 10,18% dicht in de buurt van de 12,63% vorige maand. De differential voor de niet-residentiële bouwvergunningen groeit licht aan van 14,29% vorige maand tot 16,89% deze maand, tot ruim het niveau van twee maanden geleden (16,06%). Ook de differential voor de te realiseren volumes niet-residentiële nieuwbouw groeit opnieuw, van 38,14% vorige maand naar 52,28% deze maand.

Personenwagens duwen op gas binnen automobielsector

Zowel voor de personen- als de bedrijfsvoertuigen blijft het aantal inschrijvingen zich ontwikkelen op de klassieke neerwaartse structurele trend. Dit is qua intensiteit volledig identiek aan dat van dezelfde periode vorig jaar.

De marge voor de bedrijfsvoertuigen strandt deze maand op -1,09%. Dit is sterk vergelijkbaar met de -0,97% van vorige maand. De marge voor het aantal inschrijvingen van nieuwe personenwagens kent een sterke boost. Van 0,09% vorige maand naar 3,54% deze maand. Dit stijgt ook uit boven de waarden van twee (1,8%) en drie (2,37%) maanden geleden.

Per saldo genereert de sector nog steeds een opwaartse prikkel voor de regionale conjunctuur. In de loop van de komende zes maanden stijgt het aantal inschrijvingen van nieuwe voertuigen maandelijks gemiddeld 2,85% boven het niveau van vorig jaar. Dit is

volledig ten conto van de personenwagens. De sector van bedrijfsvoertuigen blijkt zich in het beste geval te stagneren.

Impact toerisme koelt verder af

Alle indicatieve trends zijn licht neerwaarts gericht en tegelijkertijd ook niet significant. Dit komt overeen met dezelfde periode vorig jaar. Globaal genomen zijn deze trends dus in hoge mate structureel van aard.

De marge voor de aankomsten blijft met 1,16% dicht in de buurt van de waarden van de vorige maand en twee maanden geleden (respectievelijk 1,72% en 1,07%). De marge voor de overnachtingen blijft met 0,11% opnieuw mathematisch licht positief, zij het marginaal. Vorige maand noteerden we nog 0,33%. Na de ruime aangroei van vorige maand tot 3,75%, valt de marge voor de bezettingsgraad van de hotels terug tot 1,2%. Dit is wel nog hoger dan de 0,88% van twee maanden geleden. De marge voor de bezettingsgraad alle logies houdt wel stand, met 3,15% deze maand ten opzichte van 3,37% vorige maand. In dynamisch perspectief zijn deze marges helemaal niet slecht. Tot drie maanden geleden zaten deze differentials nog in de rode zone.

5/8

De toeristische activiteit blijft de regionale conjunctuurontwikkeling ondersteunen. Op middellange termijn dient zich naar alle waarschijnlijkheid een periode van afkoeling aan. Deze is in hoge mate structureel en vormt niet meteen enig gevaar voor een neerwaartse omslag.

Totale werkloosheid nog steeds lager dan jaar geleden

Het trendpatroon voor het aantal werkloze mannen en vrouwen is mathematisch licht negatief. Praktisch gezien spreken we van een quasi perfecte stagnatie van de werkloosheid in de periode tot november 2018. Dit in tegenstelling tot twaalf maanden geleden toen de trends voor beide geslachten nog meer opvallend neerwaarts gericht waren. Ook toen was geen sprake van significantie.

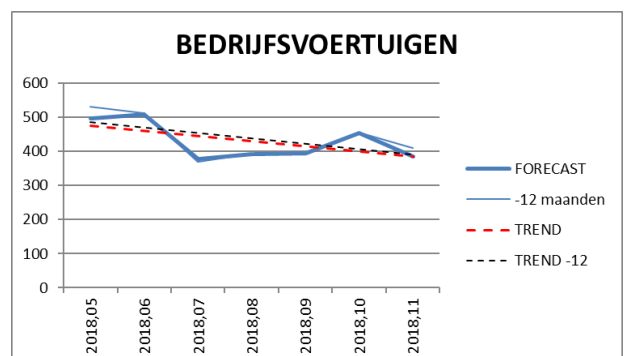
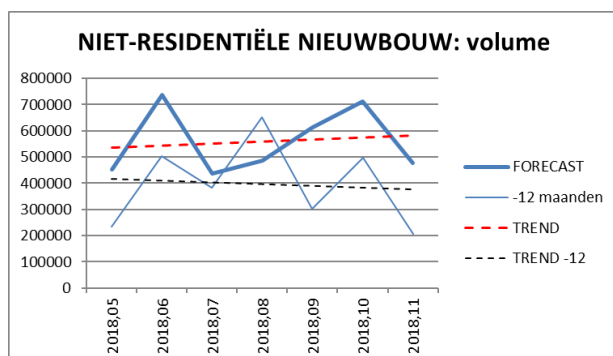
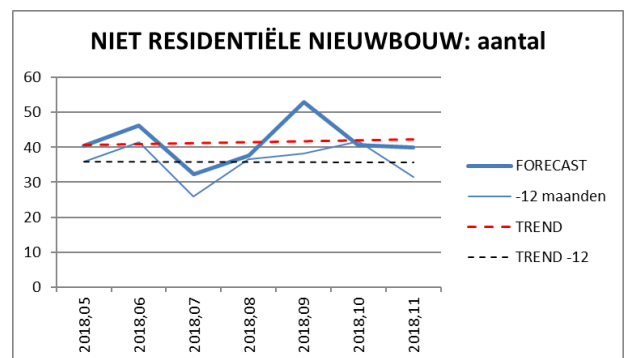
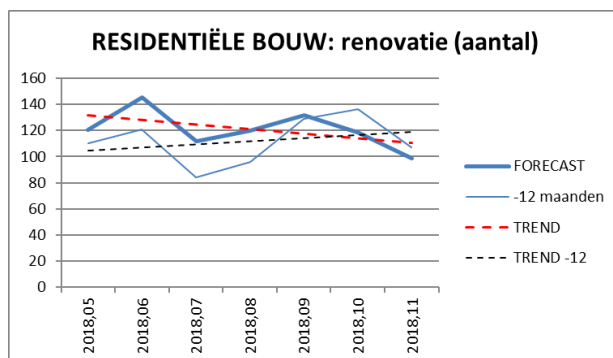
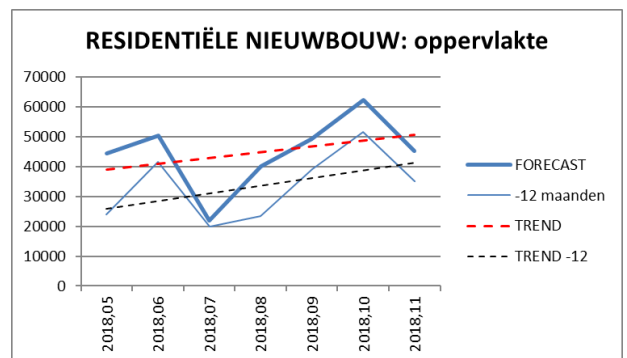
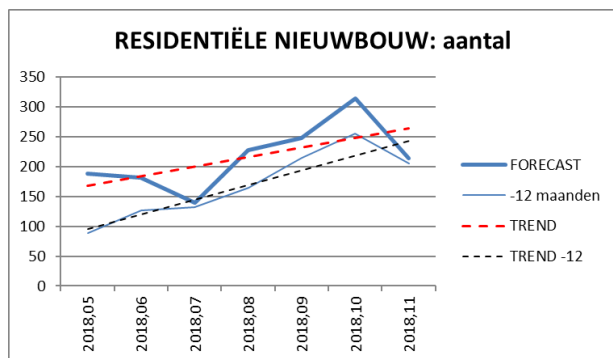
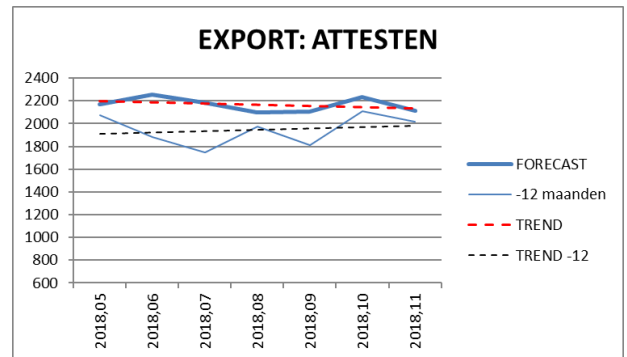
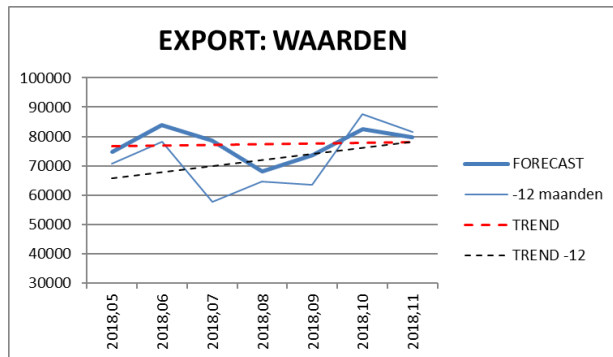
In de loop van de volgende zes maanden blijft het aantal werkloze mannen -9,79% lager dan in dezelfde periode vorige maand. Dit is een status quo in vergelijking met de -9,81% van vorige maand. Voor het aantal werkloze vrouwen neemt het negatieve ecart ten opzichte van vorig jaar opnieuw substantieel toe tot -8,58%. Vorige maand rapporteerden we -6,03%. Hierdoor blijft de totale werkloosheid per saldo -9,2% lager dan twaalf maanden geleden.

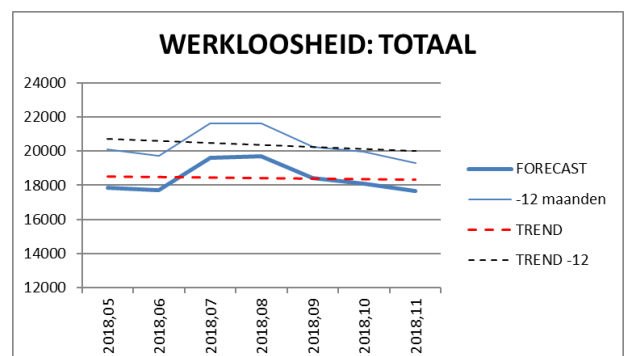
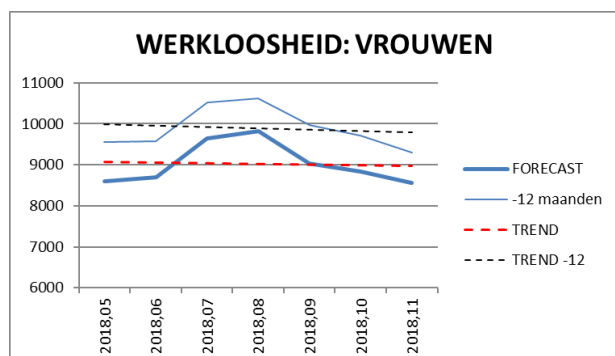
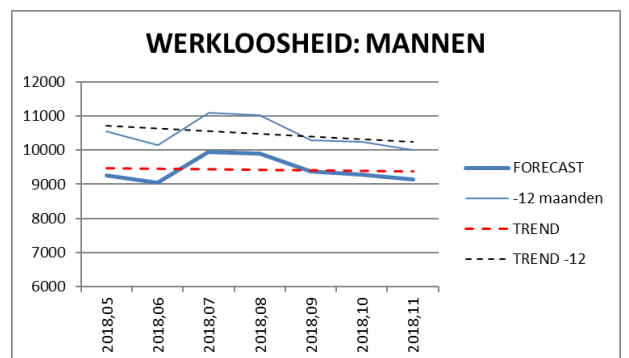
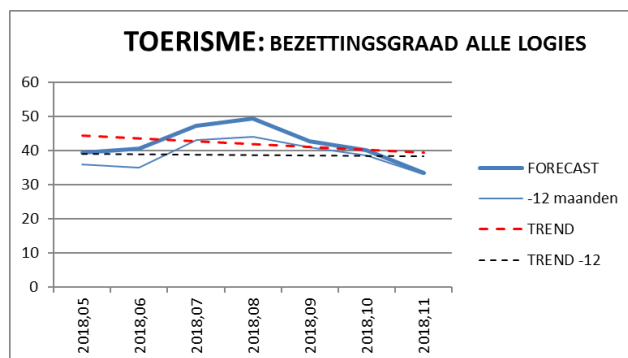
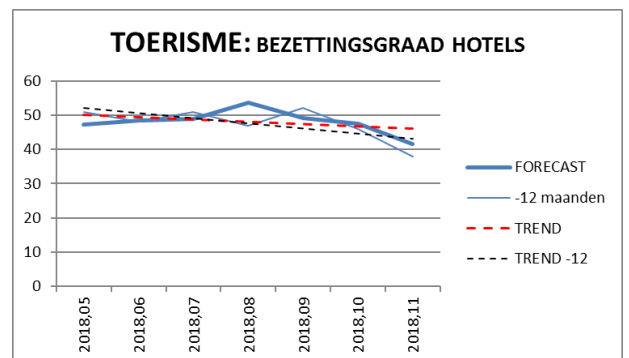
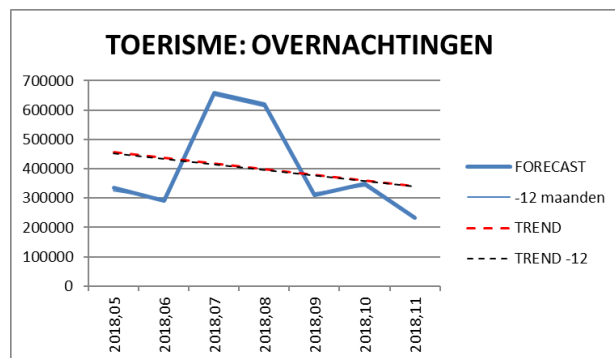
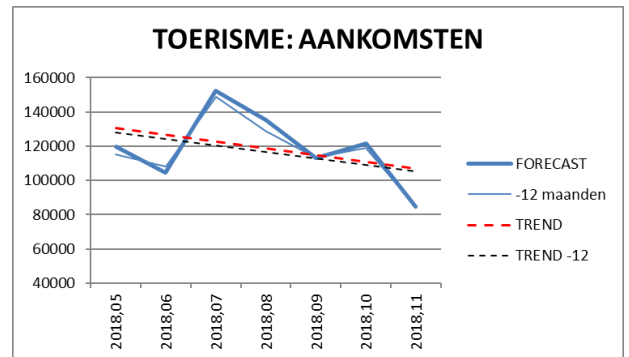
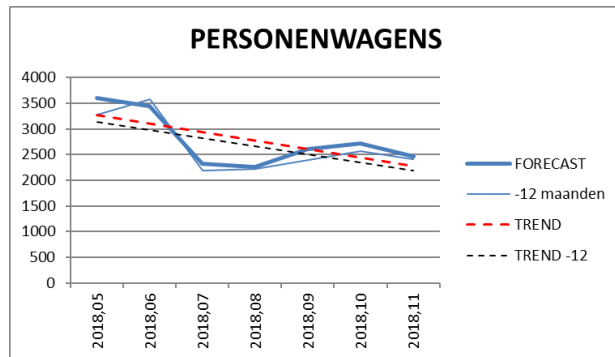
Durven vooruitkijken

Johann Leten besluit: "De huidige economische hausse gaat duidelijk niet blijven duren. Het merendeel van de sectoren heeft een afkoeling in het vooruitzicht. Ik weet uit onze vele contacten met ondernemers dat dit hen niet zal weerhouden om te blijven vooruitgaan. We hopen dezelfde ondernemersmentaliteit de komende jaren terug te vinden bij de lokale besturen en hun administraties. Samen kunnen we onze Limburgse welvaart op peil houden! Langs onze kant blijven we ons SALVO, Strategisch Actieplan Limburg van de Vierde Orde, consequent uitvoeren met meer dienstverlening en ondersteuning van de Limburgse ondernemer."

Overzicht deelindicatoren

SECTOREN	TREND	YEAR-TO-YEAR DIFF.
1. Export		
Exportwaarden	↑	9,50%
Exportattesten	↓	12,93%
2. Bouwsector		
Residentiële nieuwbouw: aantal	↑	21,70%
Residentiële nieuwbouw: oppervlakte	↑	29,93%
Residentiële renovatie: aantal	↓	10,18%
Niet-residentiële nieuwbouw: aantal	↑	16,89%
Niet-residentieel: volume	↑	52,58%
3. Automobielsector		
Bedrijfsvoertuigen	↓	-1,09%
Personenwagens + dubbel gebruik	↓	3,54%
4. Toerisme		
Aankomsten	↓	1,16%
Overnachtingen	↓	0,11%
Bezettingsgraad hotels (excl 4 sterren)	↓	1,20%
Bezettingsgraad alle logies (excl 4 sterren)	↓	3,15%
5. Arbeidsmarkt		
Werkloosheid mannen	↓	-9,79%
Werkloosheid vrouwen	↓	-8,58%
Totaal	↓	-9,20%

Einde persbericht.